

'Er komt een militaire coup'

- vrijdag 11 februari 2011, 05u00

INTERVIEW

jk © Jimmy Kets

BRUSSEL - 'De militaire legertop is een coup tegen de oude dictator aan het voorbereiden,' voorspelt RIK COOLSAET, expert internationale politiek.

Van onze redacteur

Volgens de Gentse hoogleraar internationale betrekkingen, Rik Coolsaet, zal het halstarrig weigeren van president Housni Moebarak om af te treden uiteindelijk leiden tot een militaire coup in zijn land. En de vraag is dan hoe het ontgoochelde volk zal reageren. Want, zegt Coolsaet, de kloof tussen wat de burger op de straat verwachtte en de boodschap die de president gistenavond gaf, is onoverbrugbaar. Op het dramatische af. 'Dit zal de gemoederen ophitsen.'

Hoe waarschijnlijk is een militaire coup?

'Verschillende signalen wijzen er op dat de top bezig is een militaire coup te voorbereiden. Dat scenario is best mogelijk. Als dat gebeurt, zullen de militairen een nieuw comité, hoofdzakelijk bevolkt met leden van de legertop. Die zullen de facto de macht in handen hebben. Blijft de vraag of het volk dat zal accepteren?'

'Je moet weten, er is een machtsstrijd aan de gang tussen verschillende fracties. Aan de ene kant zijn er de modernisten rond Gamal Moebarak, zoon van. Dat zijn de liberalen die schatrijk zijn geworden tijdens het regime van Moebarak. Daarom hebben ze bij een groot deel van het Egyptische volk een kwalijke reputatie van profiteurs. Vergeet ook niet dat de middenklasse de betogingen van de afgelopen weken heeft gestuwd. Bij hen heerst er overduidelijk een stemming tegen de corruptie en schimmige business.'

'Aan de andere kant vecht de oude, militaire elite om het behoud van de macht. Omdat het leger de jongste weken onzichtbaar bleef en nooit openlijk partij heeft gekozen, genieten de militairen vooralsnog van de steun van de bevolking. Maar hoe langer de situatie onduidelijk blijft, hoe groter de kans op versplintering binnen de verschillende geledingen.

'De kwestie is nu wat het leger zal doen. De militairen moeten binnen enkele dagen kleur bekennen. Ze

kunnen niet anders dan Moebarak aan de kant schuiven. Tenminste, als de top van de leiding de rangen intern gesloten wil houden. Het leger moet eigenlijk sowieso Moebarak de wacht aanzetten. Want anders stijgt de druk in Egypte tot een oncontroleerbaar hoogtepunt.'

Moebarak blijft verrassend op post. Wat gebeurt er nu?

'Binnen het jaar worden verkiezingen georganiseerd. Niet onmiddellijk, maar wél binnen de twaalf maanden. Dat is lang genoeg opdat de verschillende stromingen de tijd krijgen zich politiek te organiseren. Als er nu direct verkiezingen komen, profiteert vooral de Moslimbroederschap daar van. En dat is net wat velen vrezen en niet willen.'

Puur hypothetisch: zou zijn ontslag de Noord-Afrikaanse regio in vuur en vlam zetten?

'Niet onmiddellijk. Het zou sommigen zeker hebben ginspireerd. Maar het effect van het aftreden van Moebarak op de buurlanden van Egypte zou miniem zijn. Als gebieden als Yemen, Algerije of Damascus ontvlammen, dan is dat vooral omdat er intern heel wat broeit en brandt. We mogen de klassieke denkfout niet maken dat Egypte wel eens de eerste, omvallende domineesteen zou kunnen zijn van een hele reeks.'

Wat er ook nog gebeurt, wat zijn de gevolgen op langere termijn?

'Dat is moeilijk te voorspellen. Eén ding staat alvast als een paal boven water: de verhouding van Egypte met de Verenigde Staten zal er absoluut niet makkelijker op worden. Het Obama-effect, dat zich de afgelopen jaren vooral in het Westen liet gevoelen, is allerminst overgewaaid naar het Midden-Oosten. Daar heerst nog steeds een groot wantrouwen tegenover de VS. Ook de Egyptische bevolking liep nooit warm voor de pro-Amerikaanse houding van hun president. Zoveel is intussen duidelijk.'

'Ik zie daarom vooral het geopolitieke evenwicht tussen Egypte, de VS en Israël uit balans raken. En dat heeft als gevolg dat de economische samenwerking tussen de Amerikanen, Israël en Saudi-Arabië sterk bemoeilijkt wordt. Veelzeggend in dat verband is dat het Saudi-Arabisch koningshuis de afgelopen dagen zware en nooit eerder gehoorde kritiek op haar westerse bondgenoot liet horen.'

Hoe reageren de Verenigde Staten hierop het best?

'Hun grootste opdracht is de transitie zo stabiel mogelijk te laten verlopen. Maar president Obama beseft dat hij niet genoeg financiële, economische en politieke instrumenten in handen heeft. Althans, toch een pak minder dan enkele jaren geleden.'

En Europa, dat achter de feiten aanholt?

'Europa kan niet veel doen momenteel. Behalve duidelijk zeggen welke richting Egypte moet uitgaan. En dat is de richting die het opstandige volk uit wil. '

Maarten Goethals